

Možnosti a efektívnosť získania jazykových znalostí prostredníctvom e-learningu*

Richard Szarka

Slovenská technická univerzita v Bratislave
Fakulta informatiky a informačných technológií
`xszarkar@stuba.sk`

15. december 2020

Abstrakt

Získavanie vedomostí cez internet je čoraz bežnejšie. Jednou z najžiadanejších oblastí v e-learningu je najmä získavanie jazykových znalostí. Na osvojenie si jazyka v kontaktnom vzdelávaní je potrebné precvičovať jazyk rôznymi metódami rovnako ako pri autonómnom vzdelávaní pomocou e-learningu. Cieľom tejto práce je definovať a porovnať metódy nadobúdania jazykových zručností prostredníctvom e-learningu. V práci si rozoberieme metódy, ako úlohy zadávané softwarom (Duolingo), aktívnu komunikáciu s osobou, ktorá daný jazyk už ovláda (Tandem, HelloTalk) alebo pasívnu komunikáciu so skupinou ľudí s rovnakým cieľom (jazykové blogy). Zameriame sa na to, aké výhody i nevýhody majú jednotlivé metódy a aká je efektívnosť nadobúdania jazykových znalostí cez e-learning.

Úvod

V súčasnosti nastal veľký rozmach v oblasti vzdelávania jazykových zručností prostredníctvom e-learningu. Mobilné aplikácie a jazykové blogy sa stali veľmi obľúbenými najmä u mladých ľudí, a to predovšetkým vďaka svojej atraktivite, jednoduchosti používania a možnosti motivácie.

Predkladaná práca pozostáva z 3 sekcií. V sekcii 1 si zadefinujeme pojem e-learning a bližšie sa zameriame na jeho výhody a nevýhody. V sekcii 2 si rozoberieme najznámejšie a najobľúbenejšie aplikácie a formy vzdelávania sa v jazykoch. Konkrétne sa budeme venovať aplikácii Duolingo, HelloTalk, Tandem a jazykovému blogom. 3. sekcia slúži na posúdenie efektívnosti e-learningu pri jazykovom vzdelávaní. Predmetom tejto sekcie bude štúdia uskutočnená na Katedre Anglického vzdelávania Univerzity Borneo v Tarakane, ktorá skúmala vplyv aplikácie Duolingo na zlepšenie slovnej zásoby u 19-tich študentov po dobu 30 dní.

Hlavným cieľom predkladanej práce je porovnať najznámejšie možnosti vzdelávania sa v oblasti jazykov a posúdenie ich efektívnosti.

*Semestrálny projekt v predmete Metódy inžinierskej práce, ak. rok 2020/21, vedenie: Ing. Fedor Lehocki

1 Čo je e-learning?

Učenie sa v dnešnej dobe je tak jednoduché, že naň stačí použiť hocikaké komunikačné zariadenie, ktoré je schopné dávať informácie [2]. Pod pojmom e-learning rozumieme vedomé použitie komunikačných a sieťových technológií v učení a učení sa. Alternatívnou definíciou e-learningu môže byť aplikovanie elektronických systémov, ako internet a počítače, ktoré šetria čas aj financie [4].

1.1 Výhody e-learningu

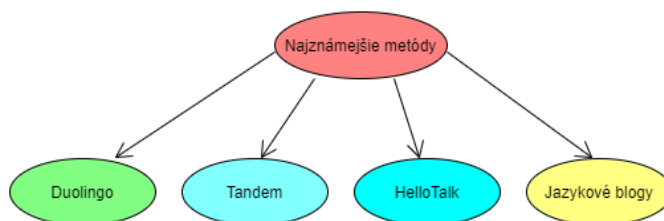
Ku každej novej technológii patria výhody, tak ako aj nevýhody. V prvej podkapitole sa zameriame na výhody e-learningu v učení sa a výučbe, ktoré zahŕňujú tiež výučbu jazykov. Medzi tie patrí najmä to, že e-learning je rýchly, dynamický a znižuje výdavky (ako napríklad cestovanie). [4] Lekcie sú pripravované rôznymi učiteľmi, [4] interaktívne cvičenia zvyšujú motiváciu študentov, [2] aktivity e-learningu prinášajú rozličné skúsenosti rôznym ľuďom a takéto aktivity pomáhajú tiež ľahšiemu učeniu. [2] Ide o druh kooperatívneho vzdelávania. [4]

1.2 Nevýhody e-learningu

V druhej podkapitole sa budeme venovať nevýhodám jazykového vzdelávania prostredníctvom e-learningu. Medzi ne môžeme zaradiť napríklad jazykové a kultúrne rozdiely, [4] technologické problémy u študentov, ako technofóbia či nedostupnosť požadovaných technológií, [5] znížená sociálna a kultúrna interakcia, ako je napríklad reč tela, [5] a taktiež aj technické limitácie. [4]

2 Najznámejšie a najobľúbenejšie e-learningové možnosti učenia sa jazyka

Najväčší rozmach získavania jazykových vedomostí zažívajú v dnešnej dobe hlavne rôzne mobilné aplikácie. Mnohé z nich sú považované za edukatívne hry, ako napríklad Duolingo. Atraktivita týchto aplikácií spočíva v ľahkej dostupnosti a v tom, že ich používanie je dostupné zadarmo, s výnimkou občasných reklám a zakúpenia plnej (premium) verzie aplikácie. Avšak, v ústraní neostali ani jazykové blogy.

Obr. 1: Najznámejšie a najobľúbenejšie metódy učenia sa jazyka e-learningom

2.1 Aplikácia Duolingo

Duolingo je mobilná aplikácia na vzdelávanie jazykov. Jej používanie je jednoduché a je vhodná takmer pre všetky vekové kategórie [1]. Umožňuje získavanie jazykových znalostí pomocou rôznych kurzov. Užívateľ si vyberie jazyk, ktorým hovorí (ak je dostupný) a jazyk, ktorý by sa chcel naučiť, prípadne ten, v ktorom by sa chcel zdokonaľiť. Aplikácia Duolingo momentálne ponúka 36 kurzov pre anglicky hovoriacich užívateľov. Ponuka sa bude líšiť v závislosti od materinského jazyka. Pre slovensky hovoriacich užívateľov napríklad nie je dostupný žiadny kurz a pre českých užívateľov disponuje Duolingo iba kurzom anglického jazyka. Ak si ako jazyk, ktorému rozumiete, vyberiete nemčinu, tak máte na výber 4 kurzy (www.duolingo.com/courses).

Aplikácia postupne pridáva nové kurzy a aktívne zveľaduje obsah, čím zvyšuje svoj dosah i atraktivitu pre potenciálnych užívateľov. Pre porovnanie, v roku 2012 poskytovalo Duolingo len 5 kurzov a v roku 2020 celkovo až 95. (www.businessofapps.com/data/duolingo-statistics) Tento vývoj môžeme vidieť aj na množstve aktívnych užívateľov aplikácie na obrázku 2.

Obr. 2: Aktívni užívatelia aplikácie Duolingo v miliónoch. Zdroj: www.businessofapps.com/data/duolingo-statistics

Na grafe vidíme, že v roku 2012 bola aplikácia sprístupnená verejnosti. Rok na to (2013) bol počet aktívnych užívateľov na úrovni 5 miliónov. V roku 2014 sa množstvo aktívnych užívateľov zdvojnásobilo na 10 miliónov. O 2 roky neskôr (2016) ich bolo už 20 miliónov. V ďalších rokoch (2018, 2019) pribudlo v oboch prípadoch 5 miliónov aktívnych užívateľov.

Pomerne novou funkciou na rozvoj jazykových zručností je sekcia "Duolingo stories". (www.duolingo.com/stories). V krátkych príbehoch musí užívateľ zadávať gramaticky správne odpovede alebo vybrať odpoveď, ktorá sa hodí do daného kontextu. Veľkou výhodou tejto formy vzdelávania je udržanie pozornosti pomocou nepredvídateľných a zaujímavých koncov príbehov.

2.2 Aplikácia HelloTalk

HelloTalk je populárny na trhu aplikácií na vzdelávanie jazyka. Jeho hlavnou myšlienkou je prepojenie užívateľa, ktorý sa chce naučiť cudzí jazyk s osobou, ktorej je daný jazyk materinský. HelloTalk disponuje množstvom rôznych funkcií. Niektoré z nich sa odomknú až po zakúpení prémium verzie. Podľa webovej stránky HelloTalk má aplikácia až sedem miliónov užívateľov. [7]

Aplikáciou môžete zdieľať hlasové správy, čety, mobilnú kameru, čmáranice, emotikony, GPS lokáciu či špecifické pomocné prvky na vzdelávanie jazyka (preklad, rozoznanie hlasu, ...). [7]

Medzi výhody aplikácie HelloTalk zaraďujeme možnosť bezplatného hovoru, automatické prekladanie správ, čo zabezpečuje plynulosť konverzácie, pomoc pri výslovnosti pri jazykoch, ktoré nepoužívajú latinskú abecedu a informovanie o čase v krajine osoby, ktorej píšeme (odpoveď na otázku, či je vhodné začať konverzáciu). [7]

Nevýhodami aplikácie HelloTalk sú nedostatočný systém na motivovanie užívateľa, skutočnosť, že nie všetky funkcie sú dostupné bez prémium verzie a žiadna spätná väzba pre užívateľov o ich prograse v učení. [7]

2.3 Aplikácia Tandem

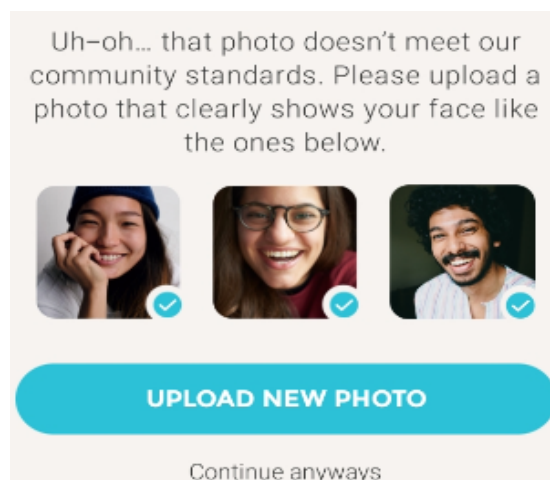
Tandem je aplikácia založená na metóde výmeny jazykových znalostí, ktorá má korene v sedemdesiatych rokoch minulého storočia. Metológia vzdelávania aplikácie Tandem je založená na koncepte rozhovoru medzi dvomi Tandem partnermi, pričom ideálne je ak jeden z nich má daný jazyk ako materinský.

Zaujímavým prvkom tejto aplikácie je proces posúdenia nových užívateľov. [6] Tandem je zameraný čisto na jazykové účely, a preto tento proces pomáha vyfiltrovať adeptov s inými zámermi. Proces posúdenia prebieha v podobe vyplnenia budúceho profilu užívateľa. Pri zadávaní profilovej fotografie vás aplikácia Tandem automaticky upozorní, ak fotografia nespĺňa požadované kritériá. Toto upozornenie môžeme vidieť na obrázku 3. Čas čakania na odsúhlasenie sa líši. Niektorí užívatelia boli odsúhlasení za niekoľko dní, iní za zopár týždňov.

Tandem pozostáva z troch hlavných zložiek. Prvou je komunita, ktorá slúži na hľadanie vhodných Tandem partnerov. Keďže partneri sa nemôžu považovať za jazykových expertov, tak aplikácia umožňuje spojenie sa s platenými učiteľmi jazyka, čo je druhou zložkou. Poslednou sú čety, ktoré sú určené na prehľad a sumarizáciu konverzácií užívateľa. [6]

Medzi výhody aplikácie Tandem patrí možnosť výberu Tandem partnera na základe spoločných záujmov uvedených v profile. Tandem partneri si môžu navzájom opraviť gramatiku prostredníctvom vstavanej funkcie. Tandem taktiež umožňuje videochaty a audio-správy a užívatelia môžu zvoliť, kto vidí ich profil, prípadne prerušiť kontakt s nežiadúcou osobou. [6]

Nevýhodou aplikácie Tandem je skutočnosť, že užívateľ musí mať aspoň základné porozumenie jazyka, ináč sa s Tandem partnerom nedorozumie (avšak môže využiť služby učiteľov). Veľa užívateľov využíva aplikáciu na zoznamovanie sa s novými ľuďmi, čo môže brániť vo vzdelávaní. Proces posudzovania profilu môže trvať dlho, na čo sa veľa užívateľov sťažuje. [6]

Obr. 3: Upozornenie po zadaní profilovej fotky, na ktorej nie je tvár.

2.4 Jazykové blogy

Blogy a weblogy sú ľuďom známe už od vzniku svetovej počítačovej siete. Blogy sú online priestory na písanie, ktoré môžu byť upravené v okamihu a publikované verejne cez internetové prehliadače. Fungujú na princípe online denníkov, ktorých obsah autor môže aktualizovať denne. V edukačnej sfére sú blogy veľmi populárne, najmä u učiteľov a žiakov pri učení sa jazyka. Tí sa o ne čoraz viac zaujímajú, pretože blogovanie sa zameriava na zdieľanie jednoduchého textu a vzájomného komentovania príspevkov. Používanie blogov sa stále považuje za relatívne novú metódu výučby a učenia sa cudzieho jazyka. [3]

Vo svojej štúdii Miftachudin [3] uvádza 3 výhody a 3 nevýhody jazykových blogov.

Výhodou jazykových blogov je zlepšenie písacích schopností. Používanie blogov núti užívateľa čítať viac v danom jazyku a blogy sú dobré médium na interakciu s ľuďmi v danom jazyku. [3]

Medzi nevýhody patrí chýbajúci prvok na motivovanie užívateľov, čo vedie k nepravidelnému používaniu jazykových blogov. Niektorí užívatelia nemajú dostatok sebaistoty na zdieľanie ich prác a taktiež, môžu mať užívatelia problém s porozumením inštrukcií na spravovanie blogu. [3]

3 Efektívnosť e-learningu pri jazykovom vzdelávaní

V tejto sekcii si rozoberieme štúdiu zameranú na výskum efektivity jazykového vzdelávania prostredníctvom e-learningu. Konkrétne sa budeme venovať štúdii uskutočnenej na Katedre Anglického vzdelávania Univerzity Borneo v Tarakane.

3.1 Vplyv Duolinga na slovnú zásobu

V štúdii sa výsledky zlepšenia slovnej zásoby subjektov posudzovali pomocou testu na anglickú slovnú zásobu pred a po používaní aplikácie Duolingo. Sub-

jektmi boli devätnásti študenti druhého semestra akademického roku 2018/2019 Katedry Anglického vzdelávania Univerzity Borneo v Tarakane. Ich úlohou bolo robiť zadania Duolingu, kým nedosiahli 20 bodov skúsenosti (body v Duolingu) po dobu 30 dní. Test pred aj po vyhradenej dobe pozostával z 25 otázok na slovnú zásobu. Výsledky testov môžeme vidieť v tabuľke číslo 1. [1]

Číslo	Iniciály študenta	Test pred Duolingom	Test po Duolingu
1	TK	72	72
2	AZ	72	76
3	SY	64	80
4	AT	64	84
5	Jl	52	64
6	EA	72	76
7	AA	68	92
8	IN	60	84
9	PJ	68	72
10	MG	64	80
11	YR	48	68
12	RW	56	72
13	NV	48	80
14	NM	44	84
15	MA	60	84
16	LA	44	92
17	AM	48	80
18	FS	40	80
19	AP	48	84

Tabuľka 1: Výsledky pred a po používaní aplikácie Duolingo [1]

V tabuľke 1 pozorujeme, že najmenší počet bodov na teste pred používaním Duolingu je 44 a najväčší 72. Najmenší počet bodov na teste po používaní aplikácie Duolingo po dobu 30 dní je 64 a najväčší počet bodov je 92. Priemer testu pred používaním Duolingu je 57,47 bodov a priemer testu po používaní Duolingu je 79,15. [1] Na základe týchto výsledkov vieme posúdiť, že Duolingo zlepšilo slovnú zásobu študentov.

Záver

Mobilné aplikácie a jazykové blogy sú veľmi efektívnym nástrojom na vzdelávanie sa v oblasti jazykov. Pre moderného človeka sú rozoberané možnosti e-learningu výhodné najmä z dôvodu svojej atraktivity, ľahkej dostupnosti a kreativity spracovania.

V 1. sekcii sme si zadefinovali pojem e-learning a poukázali sme na jeho výhody, ako aj nevýhody. V 2. sekcii sme si rozobrali najatraktívnejšie metódy vzdelávania sa v oblasti jazykov prostredníctvom e-learningu. Okrem toho sme si vysvetlili princíp fungovania vybraných mobilných aplikácií a jazykového blogu. Zhrnuli sme si taktiež výhody a nevýhody jednotlivých metód. Sekcia 3 slúžila na poukázanie efektivity a posúdenie výsledkov používania jednej z metód uvedených v sekcii 2. Na základe výsledkov skúmanej štúdie môžeme konštatovať, že aplikácia Duolingo má pozitívny vplyv na zlepšenie jazykových zručností užívateľov.

Hlavný cieľ predkladanej práce, ktorým bolo porovnať najznámejšie možnosti vzdelávania sa v oblasti jazykov a posúdenie ich efektívnosti, sa nám podarilo splniť. Uviedli sme si jednotlivé princípy metód a ich výhody, ako i nevýhody, na základe čoho sme boli schopní posúdiť efektívnosť najznámejších možností vzdelávania.

Spoločenské súvislosti. Efektívna a prístupná výučba jazykov má určite veľký dopad na spoločnosť hlavne z dlhodobého hľadiska. Keďže väčšina metód je robená spôsobom hier, alebo je tam nejaký prvok na motivovanie užívateľa, tak užívateľ má väčšiu tendenciu sa daný jazyk naučiť. Ak budú ľudia vďaka e-learningu zdatnejší v cudzích jazykoch, jazykové bariéry určite poklesnú a aj averzia voči cudzincom u niektorých jedincov.

Historické súvislosti. Už v minulosti vznikol koncept výučby jazykov pomocou nejakých foriem technológií. Predávali sa rôzne CD s kurzmi. Taktiež koncept aplikácií ako Tandem a HelloTalk majú korene v minulosti (70. roky minulého storočia). Vtedy vznikol koncept, ktorý bol založený na rozhovore dvoch ľudí (jeden sa jazyk chce naučiť a druhému je materinský). Taktiež môžeme vidieť, že prístupnosť verejnosti sa rokmi zvýšila, keďže CD s kurzmi a pod. sa museli zakúpiť a dnešné aplikácie sú až na niektoré funkcie zadarmo.

Udržateľnosť a etika. Etika výučby jazyka pomocou e-learningu je veľmi dôležitá. V aplikácii Tandem sa často stáva, že užívatelia využívajú aplikáciu ako "zoznamku", a tým pádom aplikácia stráca svoj smer a poslanie, ktoré pôvodne mala. Tandem preto obsahuje proces posudzovania profilu, ktorý má zabrániť vstúpeniu užívateľom s inými zámermi do komunity. Taktiež v aplikácii Duolingo sa miestami stane, že algoritmus zadá na precvičenie vetu, ktorá by mohla byť pre niektorých jemne ofenzívna.

Literatúra

- [1] Pangkuh Ajisoko. The use of duolingo apps to improve english vocabulary learning. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, 15(07):149, April 2020.
- [2] Mark Anduyan. The advantages of e-learning, 2015.
- [3] Miftachudin Miftachudin. Students' perceptions of the use of blogs in english language learning. *Register Journal*, 10(1):101, July 2017.
- [4] Neda Mohammadi, Vahid Ghorbani, and Farideh Hamidi. Effects of e-learning on language learning. *Procedia Computer Science*, 3:464–468, 2011.
- [5] Veselina Nedeva, Emilia Dimova, and Snejana Dineva. Overcome disadvantages of e-learning for training english as foreign language. 10 2020.
- [6] Musa Nushi and Vida Khazaei. Tandem language exchange: An app to improve speaking skill. 5:240–250, 04 2020.
- [7] Musa Nushi and Hossein Makiabadi. Hellotalk: A language exchange app on your smartphone. 33:16–23, 02 2019.